

بناھ پرودگار یکانه

مهاجرت افغانستانی ها به ایران و تأثیر آن بر امنیت ملی

(۱۳۵۲-۱۴۰۰)

www.ketab.ir

یداله محمدی

(دکترای تخصصی علوم سیاسی، گرایش مسائل ایران)

سرشناسه	محمدي، بدالله، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران و تأثیر آن بر امنیت ملی (۱۴۰۰ - ۱۳۵۷)/ بدالله محمدی؛ ویراستار اصغر جوزی‌پور.
مشخصات نشر	تهران: برتراندیشان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۴۲ص.
شابک	978-622-6278-21-8
وضعیت فهرست نویسی	فہما
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۷۷] - ۱۸۵.
موضوع	پناهندگان افغان -- ایران
موضوع	Refugees, Afghan -- Iran
موضوع	افغان‌ها -- ایران -- وضع اجتماعی
موضوع	Afghans -- Iran -- Social conditions
موضوع	افغان‌ها -- ایران -- وضع اقتصادی
موضوع	Afghans -- Iran -- Economic conditions
موضوع	امنیت ملی -- ایران
موضوع	National security--Iran
موضوع	ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۷ -
موضوع	Iran -- Politics and government -- 1978 -
رده بندی کنگره	HV۴۰۰۹۵۰۰۰
رده بندی دیویی	۳۰۴.۳۰۹۵۰۰۰
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۲۵۳۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فہما

مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران و تأثیر آن بر امنیت ملی (۱۴۰۰ - ۱۳۵۷)

مؤلف: دکتر بداله محمدی

ناشر: برتراندیشان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۷۸-۲۱-۸

ویراستاری: اصغر جوزی‌پور

صفحه‌آرایی: مژگان جوزی‌پور

طراحی جلد: مژگان زندگی‌فر

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

تلفن: ۰۹۳۶۲۰۵۹۶۰۰ - ۶۶۴۱۹۵۱

پیشگفتار.....	۹
---------------	---

فصل اول: درباره افغانستان

۱-۱ مقدمه.....	۱۵
۲-۱ درباره افغانستان.....	۱۶
۱-۲-۱ وضعیت عمومی افغانستان.....	۱۶
۲-۲-۱ جغرافیای افغانستان.....	۱۸
۳-۲-۱ ساختار حکومتی در افغانستان.....	۲۰
۴-۲-۱ اقتصاد افغانستان.....	۲۳
۵-۲-۱ سیاست خارجی افغانستان.....	۲۳
۱-۵-۲-۱ روابط افغانستان با ایران.....	۲۴
۳-۱ جمع‌بندی.....	۲۶

فصل دوم: شرحی بر مبانی نظری و مفهومی

۱-۲ مقدمه.....	۳۱
۲-۲ اهمیت چارچوب نظری.....	۳۳
۳-۲ مبانی نظری و مفهومی.....	۳۳
۱-۳-۲ مفهوم امنیت و اصول و مفروضات نظریه باری بوزان.....	۳۴
۲-۳-۲ مطالعات امنیتی در مکتب کپنهاگ.....	۳۵
۳-۳-۲ امنیت ملی و تحول در مفهوم امنیت.....	۳۸
۴-۳-۲ ویژگی‌های امنیت ملی.....	۴۱
۵-۳-۲ امنیتی‌سازی و غیر امنیتی‌سازی.....	۴۷
۶-۳-۲ امنیت سیاسی.....	۴۸
۷-۳-۲ امنیت اجتماعی.....	۴۹
۸-۳-۲ امنیت اقتصادی.....	۵۰

۵۰	۹-۳-۲ امنیت فرهنگی
۵۲	۱۰-۳-۲ امنیت ملی در روابط بین‌الملل
۵۳	۱۱-۳-۲ امنیت فردی و امنیت ملی
۵۵	۱۲-۳-۲ امنیت ملی تهدیدها و آسیب‌پذیری‌ها
۵۷	۱۳-۳-۲ انواع تهدید در جنبه‌های مختلف
۵۸	۱-۱۳-۳-۲ تهدید نظامی
۵۸	۲-۱۳-۳-۲ تهدید سیاسی
۵۹	۳-۱۳-۳-۲ تهدید اجتماعی
۶۰	۴-۱۳-۳-۲ تهدید اقتصادی
۶۱	۵-۱۳-۳-۲ تهدید زیست محیطی
۶۲	۴-۲ رویکرد نظری به پدیده مهاجرت
۶۳	۵-۲ جمع‌بندی

فصل سوم: تاریخچه، علل و ویژگی‌های پناهندگی و مهاجرت اتباع افغانستان به ایران

۷۱	۱-۳ مقدمه
۷۳	۲-۳ علل ورود پناهندگان و آوارگان افغانستانی به ایران
۷۶	۱-۲-۳ علل ورود اتباع افغانستان به ایران قبل از انقلاب اسلامی
۷۸	۲-۲-۳ علل ورود اتباع افغانستان به ایران به بعد از انقلاب اسلامی
۷۸	۱-۲-۲-۳ عوامل داخلی در افغانستان
۸۶	۲-۲-۲-۳ عوامل خارجی
۸۶	۱- انقلاب اسلامی ایران و مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران
۸۷	۲- حمله شوروی به افغانستان ۱۳۶۸-۱۳۵۸
۸۹	۳- رویداد ۱۱ سپتامبر و حمله آمریکا به افغانستان ۱۳۸۴-۱۳۸۰
۹۱	۴- خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان - ۱۴۰۰
۹۳	۳-۳ بررسی مراحل ورود و استقرار مهاجران افغانستانی در ایران
۱۰۱	۴-۳ جمعیت‌شناسی اتباع افغانستانی در ایران
۱۰۲	۱-۴-۳ قومیت و مذهب
۱۰۳	۲-۴-۳ ترکیب جنسیتی
۱۰۴	۳-۴-۳ توزیع سنی

پیشگفتار

شمار پناهندگان و آوارگان در جهان هیچ‌گاه تا این حد زیاد نبوده است. کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در وبسایت رسمی خود اعلام کرد که تا پایان سال ۲۰۲۰ میلادی تعداد ۸۲/۴۰۰/۰۰۰ نفر در سراسر جهان از محل زندگی خود گریخته و آواره شده‌اند و این روند فزاینده همچنان ادامه دارد. بر مبنای آمار این سازمان در سال‌های اخیر ونزوئلا، یمن، سودان جنوبی، سوریه و میانمار از جمله کشورهایی بودند که مردم آنها به دلایل مختلف کشورهای خود را ترک کرده و به عنوان پناهنده و آواره به کشورهای دیگر گسیل شده‌اند. در این بین برخی کشورها مانند افغانستان نیز همانند زخمی کهنه پناهنده‌فرست بوده و همچنان نه تنها شرایط برای بازگشت اتباع این کشور که طی سالیان به کشورهای دیگر از جمله ایران و پاکستان اعزام شده‌اند محیا نیست، بلکه خروج ناگهانی نیروهای آمریکایی از افغانستان و تسلط برق‌آسای طالبان بر کشور این شرایط را پیچیده‌تر کرده است.

امروزه جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین کشورهای جهان در میزبانی از پناهندگان و آوارگان افغانستانی، از حیث دوره اقامت این اتباع، محسوب می‌شود. نگاهی به آمار پناهندگان و آوارگان افغانستانی در ایران به ما نشان می‌دهد که این تعداد به ویژه بعد از انقلاب اسلامی رشدی بسیار چشمگیر داشته است. علی‌رغم تمام تلاش‌های صورت گرفته در جهت بازگشت این اتباع به کشور خود و نیز امضاء قراردادهای سه جانبه میان دولتین ایران و افغانستان و نیز آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد، در جهت همکاری و هماهنگی برای بازگشت پناهندگان افغانستانی به کشور خود؛ اما همچنان شاهد حضور گسترده این اتباع در ایران هستیم. حضور خیل عظیم اتباع افغانستانی در ایران، عدم وجود چشم‌انداز روشن در بازگشت آنها به کشور خود به دلایل مختلف از جمله مشکلات امنیتی و اقتصادی، ادامه حضور آنها را در ایران مسجل‌تر نموده است. این حضور، فرصت‌ها و چالش‌های مختلفی را با خود به همراه داشته است که عدم استفاده از فرصت‌ها و نیز عدم رفع مشکلات می‌تواند کشور را با چالش‌های مختلف امنیتی در داخل و نیز در ارتباط با کشور افغانستان و حتی دیگر کشورها به دنبال داشته باشد.